

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

*А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гончаренко Є. Ю.	
Семантико-стилістичні особливості перекладу політичних текстів.....	294
Григор'єва М. І.	
Інноваційні методи навчання як інструмент якісної освіти	297
Дереновський Р. М., Заболотна О. В.	
Тактика призначення судової експертизи в кримінальному процесі (проблематика призначення криміналістичної експертизи)	301
Живцов В. О.	
Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: основні напрями, принципи та методи.....	309
Кобржицький В. В.	
Спеціальна освіта — найважливіший чинник підготовки менеджерів туристичної галузі	314
Кобржицький В. В., Король Ю. М.	
Особливості підготовки майбутніх менеджерів туризму в західнослов'янських країнах	318
Корінчевська І. А.	
Проблеми державно-управлінських реформ в галузі охорони здоров'я України	324
Левченко М. О.	
Моделювання процесів розвитку підприємств туристичної сфери в Україні	327
Медвідь А. М., Чорна М. Ф., Чорний Е. В.	
“Повість минулих літ” Нестора-Літописця про ідею державності.....	333
Міхатуліна О. М.	
Порівняльне господарське законодавство та шляхи його застосування в господарському праві України.....	338
Муравйова І. М.	
Самооцінка готовності до професійної діяльності менеджера з персоналу.....	342
Тишик І. С.	
Соціальне партнерство магістрів спеціальності “Історія ” з суспільними організаціями національних меншин як одна з умов формування професійної готовності майбутнього викладача історії.....	346
Гринько А. А.	
Офшорні компанії як економічна доцільність ведення господарської діяльності в сучасних умовах.....	349
Зінченко О. В.	
Господарські договори, що впливають на стимулювання укладання фінансових угод в умовах інноваційного розвитку та підвищення економічної самостійності України	353
Шашкова-Журавель І. О.	
Участь України в системі міжнародно-правових норм щодо забезпечення гідної винагороди за працю	357
Швец Н. Г.	
Методичні підходи до перекваліфікації незайнятого населення.....	360

СЕМАНТИКО- СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Сьогодні політичний дискурс став знаряддям різних політичних кіл. На його створення витрачаються величезні кошти та зусилля.

Політичні тексти соціально обумовлені. Особлива мова, що використовується при написанні політичних текстів, вимагає постійного вивчення й опису для того, щоб виробити своєрідну модель політичного тексту, якусь константу. Мова політичних текстів, мова мовних актів — одна з “сходинок” для вивчення комунікативних політичних технологій. Все це й пояснює наше звертання до політичного дискурсу.

Політичний текст, що складається з мовних актів, є актуалізацією політичного дискурсу. Крім політичний текстів політичний дискурс містить у собі й інтертекстуальні зв'язки, і контекст, і учасників ситуації, їхнє знання про світ і багато чого іншого.

Політичний дискурс — це сукупність “всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом”. Дане визначення представляє широкий підхід до змісту поняття “політичний дискурс”. Цей дискурс є лінгвістичним образом, завдання якого полягає в тому, щоб залучити до себе увагу, зацікавити адресата й спонукати його до відповідних дій.

Останніми роками дослідження політичного дискурсу досить активно проводяться. Слід відзначити серію колективних монографій “Методологія досліджень політичного дискурсу” (в даний час опубліковано декілька випусків) під редакцією І. Ф. Ухванової-Шмигової.

Актуальність даної теми обумовлена інтенсифікацією міжнародної інтеграції у сфері політики та соціального життя, і, у зв'язку з цим, необхідністю адекватного, коректного перекладу політичного дискурсу для ефективної міжнародної політичної взаємодії.

При перекладі українською перекладача насамперед буде цікавити відтворення стратегій, що пов'язані з Україною. Ці стратегії обумовлюють певні завдання для перекладача: 1) зберегти у перекладі ті одиниці політичної лексики та фразеології, що підтримують позитивний імідж НАТО; 2) уникати використання тих перекладацьких відповідників, що можуть викликати негативні асоціації як у антинатовської аудиторії, так й у пронатовської аудиторії, яка бажає прискорити процес вступу України до НАТО.

До текстових елементів, що несуть у собі позитивну семантику, відноситься термін “Politik der offenen Tür” та його контекстуальні варіанти. Річ у тому, що цей термін зустрічається у політичній заяві кілька разів, але зазнавши кількісних та якісних змін. Ця одиниця зустрічається вже у першому реченні тексту: *Es ist die Politik der NATO, und es bleibt die Politik der NATO, um eine offene Tür zum europäischen Demokratien, die der NATO beitreten wollen, müssen.* У структурному відношенні термін позбавлено цільнооформленості, але семантичні зв’язки не порушено, тому реципієнт досить легко виокремлює його з контексту. Перекладач вдається до структурних транспозицій, відтворюючи термін у цілісному вигляді. Тим самим він полегшує сприйняття для україномовного читача: Політика НАТО була і залишається політикою відкритих дверей для європейських демократій, які бажають приєднатися до НАТО. В той же час збережено емоційність речення, за рахунок заміни паралельних конструкцій у ВТ повтором у ПТ.

Виникнення негативного підтексту в перекладі часто пов’язано із невдалим вибором відповідника. У досліджуваному тексті до одиниць, що мають декілька варіантів перекладу українською, відноситься термін НАТО. У спеціальних політичних та політологічних словниках зафіксовано два термінологічних еквіваленти — НАТО, Організація Північно-атлантичного договору [10; 11]. У неспеціальних словниках (енциклопедичних, тлумачних, тощо) зустрічаються такі не термінологічні варіантні відповідники: Північноатлантичний Альянс, Північно-атлантичний союз, блок НАТО, альянс НАТО [9].

З цього випливає, що в перекладі НАТО може бути представлено генералізаторами “союз”, “блок” та “альянс”. Розглянемо, які асоціації викликає кожне з цих слів у пересічного українця. “Союз” має чіткі радянські асоціації. “Альянс” не має жодних асоціацій, але ця іншомовна лексема є малозрозумілою для широких верств населення. На відміну від альянсу слово “блок” є цілком зрозумілим та широко вживаним, однак у Радянському Союзі це слово мало лише негативне значення. Протягом десятиріч у радянській антинатовській контрпропаганді вживалося слово “блок”, часто на протиставлення блоку НАТО країнам Варшавського договору. Це, безсумнівно, залишилося у фоновій культурній пам’яті українців середнього та старшого покоління. Таким чином, відтворення НАТО у ПТ як альянс НАТО (комбінована реномінація) та Альянс (генералізація) стає цілком умотивованим.

Перекладач повинен враховувати при перекладі текстів політичного дискурсу як лінгвістичний аспект, так і комунікативно-прагматичні аспекти.

Домінантними ознаками при перекладі політичного дискурсу є вказівка на мотив/подію, по якому політик робить заяву, збереження об’єму тексту і превалювання критерії точності.

Політична мова володіє найбільшою варіативністю структурних компонентів, що допускає при перекладі зменшення або збільшення об’ємів тексту.

Якщо порівнювати тексти в різних традиціях, то може бути відзначена симетрія або асиметрія в межах одного типу тексту. Симетрія показує, що

перекладач може вдатися до власне перекладу, а асиметрія указує на адаптацію, тобто перекладачу треба адаптувати даний текст. Якщо ми говоримо про структурні ознаки, то під адаптацією мається на увазі відтворення структурних змін. Крім того, залежно від того, на що орієнтується перекладач — на адекватне сприйняття в своїй культурі, або на те, щоб зберегти специфіку і відтворити текст для іншої аудиторії, залежатиме вибір між власне перекладом і перекладом-адаптацією. Тобто залежно від орієнтації на свою або на чужу культуру перекладач може визначити зону власне перекладу і зону адаптації в межах структурних компонентів конкретного типу тексту.

В будь-якому випадку перекладач повинен враховувати при перекладі і адаптуванні комунікативні та прагматичні аспекти.